

عنوان: خانه های نوآوری محلی، فرصتی برای دیده شدن و شنیده شدن کارآفرینان مشاغل خانگی و خرد

سینا عطانی- مدیر استودیو نوآوری شهری ماموت

مشاغل خانگی و کسب و کارهای خرد محلی در کشور با مشکلات و چالش های عدیده ای از نظر تامین منابع مالی، زیرساخت های اطلاعاتی و ارتباطی، فضای کار، بازارهای فروش و ... روبرو هستند، اما در این میان یک مانع اساسی از جنس و گونه ای متفاوت، قابل شناسایی است که براساس تجربیات گروه های مختلف مردمی و گفتگوها با نهادهای دولتی، می توان اذعان کرد بیش از همه چالش های زیرساختی، بر روی کارآفرینی و نوآوری در این حوزه اثرگذار بوده است. تداوم و استمرار اثرات سو این عامل در گستره زمان به شکل تصاعدی است. این عامل احساس "دیده نشدن و شنیدن نشدن" کارآفرینان محلی است که مدتهاست در حوزه کسب و کارهای خرد یا مشاغل خانگی فعالیت می نمایند. این حس به طور گسترده در میان کارآفرینان محلی چه در پهنه های برخوردار کشور و چه در پهنه های کم برخوردار به طور ملموس و مشهود قابل درک است. فعالیتهای فعالان اجتماعی، دفاتر تسهیلگری و توسعه محلی، سمن ها، نهادهای دولتی همچون کمیته امداد و بهزیستی و نهادهای پژوهشی همچون جهاددانشگاهی موبد این واقعیت هستند که آنچه سبب کاهش شدید انگیزه های کارآفرینی در جوانان در سطح محلات شهری و روستاها گردیده، آنست که میان دولت به عنوان محرک اصلی و بسترساز زمینه های کارآفرینی و علاقه مندان و فعالان در حوزه توسعه مشاغل خانگی و کسب و کارهای خرد محلی، ادبیات مشترک و قابل درک پدید نیامده و از این رو جوانان و فعالان در سطوح محلی احساس می کنند مورد توجه دولت نبوده و سازوکارها و فرایندهای اجرایی متناسب با شرایط و اقتضائات آنها نیست. همچنین در این سازوکارها مجاری موثری برای انتقال دیدگاه های جامعه محلی و اصلاح، آنچنان قابل درک نبوده است. این نشان می دهد فراتر از اثرات سو سازوکارهای نادرست همچون زمینه های دلالی و بورس بازی در اقتصاد کشور، نبود زمینه های گفتگو و تعامل دولت با جوامع محلی سبب گردیده جوانان و فعالان در این جوامع دولت را به عنوان عنصری جدای از جامعه خود و در مقابل خود تلقی نمایند. از این رو حس دردناک دیده نشدن و شنیده نشدن از سوی مسئولین دولت در اذهان عمومی جوامع محلی، بالاخص جوامع کم برخوردار که به دلیل شرایط نامناسب معیشتی و اقتصادی بیش از سایر جوامع به مشاغل خانگی و خرد روی می آورند، رخنه نموده است. دولت با علم بر اینکه این عامل پنهان اما بسیار موثر نه تنها انگیزه کارآفرینان محلی فعال را تحت الشعاع قرار داده، بلکه سبب تکثیر موج بی انگیزگی و کاهلی در سطح گسترده محلات شهری و روستاها گردیده است، می تواند برنامه ی عملیاتی مدونی در دستور کار قرار دهد و از این طریق نه تنها این نگرش را از بین خواهد برد، بلکه خود به عنوان ایده ای نوآورانه، گستره کارآفرینی در کسب و کارهای خرد و مشاغل خانگی را چندین برابر می نماید.

توسعه مفهومی به عنوان " خانه های نوآوری محلی " یک ایده بکر است که در آن اکوسیستم نوآوری وظیفه آموزش، پرورش و شتابدهی به ایده های خلاق کارآفرینی در حوزه کسب و کارهای خرد و مشاغل محلی را دارد. این برنامه اجرایی بستر مناسب برای برقراری ارتباط مستقیم نهادهای دولتی با جامعه محلی به واسطه فعالان اجتماعی هر محله شهری و روستا را فراهم می نماید و خدمات و امکانات زیرساختی برای توسعه ایده های نوآورانه محلی را در اختیار کارآفرینان قرار می دهد. علاوه بر این بستر مجازی و واقعی برای ارائه ایده های نوآورانه هر محله شهری یا روستا به تمامی کشور در این مرکز فراهم خواهد آمد. باید توجه داشت که مکان پیشنهادی این مرکز محلی در درون ظرفیتهای موجود در محلات شهری و روستاها بالاخص مساجد، پایگاه های بسیج یا دفاتر توسعه محلی بوده و فعالان آن نیز از

میان فعالان محلی و در قالب بخش خصوصی انتخاب می گردند، از این رو این ایده بارمالی برای دولت به همراه نداشته و در عین حال اثرات مثبت چشم گیری بر روی کارآفرینی در کسب و کارهای خانگی و خرد خواهد داشت.